

**Իրադարձություններ Վրաստանում և Հայաստանում՝
Արևմուտքի աշխարհաքաղաքական պլանների համատեքստում
ԱՌՎԱԿ կենտրոնի մեկնաբանությունը, 04.06.2024 թ.**

Վրաստանում և Հայաստանում ներքին քաղաքական պայքարի ինտենսիվությունը տեղի է ունենում գրեթե համաժամանակյա, ինչը թույլ է տալիս խոսել Հարավային Կովկասի երկու հանրապետություններում իրադարձությունների միջև կապի մասին: Հաշվի առնելով այն փաստը, որ քննարկվող հարաբերակցությունը կապված է Թբիլիսիի և Երևանի ներքին հարցերի վրա միևնույն գլոբալ ուժերի ազդեցությամբ, կարելի է ենթադրել, որ արտաքին քաղաքականության նշված դերակատարները Հարավային Կովկասի ենթաշրջանում իրականացնում են գործընթացների կառավարման զուգակցված աշխատանք:

Վրաստանում և Հայաստանում տեղի ունեցող գործընթացների ալգորիթմները արտաքինից խիստ տարբեր են: Վրաստանում ընդդիմադիր ուժերի և հասարակության որոշակի հատվածի միջև պայքար է գնում իշխանությունների հետ՝ վերացնելու, այսպես կոչված, «Օտարերկրյա գործակալների մասին օրենքը», որն, իբր, երկրի «վերածողովրդավարացման» համար հող է նախապատրաստում: Հայաստանում ընդդիմադիր շրջանակներն ու հասարակության լայն շերտերը պահանջում են երկրի ղեկավարության հրաժարականը՝ նրան մեղադրելով «պարտության», «ազգային շահերից շեղվելու» և «ազգային ինքնության հիմքերից» հրաժարվելու մեջ: Բողոքի շարժումների վեկտորները, դրդապատճառները և հայտարարված նպատակները տարբեր են՝ ընդհուպ մինչև հակադիր ուղղություններ ունեն, բայց ընթացող իրադարձություններին միավորում է դրանցում Արևմուտքի ներգրավվածության տրամաբանությունը:

Նախ, աչքի է ընկնում այն հանգամանքը, որ երկու դեպքում էլ ագրեսիվ տեղեկատվական արշավ է իրականացվում «անդրկովկասյան երկրների ներքին գործերին Մոսկվայի միջամտության» վերաբերյալ: Վրաստանում բողոքող ընդդիմությունը Կրեմլին անվանում է սկանդալային օրենքի պատվիրատու և ներկայիս իշխանություններին մեղադրում է Ռուսաստանի Դաշնության հետ դավաճանության և երկրի ղեկավարությունը «Պուտինի ռեժիմի» հովանու ներքո հանձնելու մեջ: Հայաստանում իշխանությունները և իշխանամետ շրջանակները բողոքի շարժումը վերագրում են «Մոսկվայի բանսարկություններին» և ընդդիմադիրներին որակում՝ որպես ռուսական շահերը պաշտպանող «հինգերորդ շարասյուն»: Ավելին, իշխանություններն, ի սկզբանե, մերժում են հասարակության կողմից իշխող կուսակցության քաղաքականությունից հասարակության դժգոհության՝ օտարերկրյա ուժերից չարտոնված լինելու հնարավորությունը:

Հատկանշական է, որ երկու դեպքում էլ պաշտոնական Մոսկվան դրսևորում է ընդգծված չեզոքություն և փորձում է հնարավորինս քիչ ու զգույշ արտահայտվել Վրաստանի և Հայաստանի գործընթացների վերաբերյալ: Երկրորդ, տեղեկատվական դաշտում վրացական իշխանություններին պաշտպանելու կամ բողոքող հայկական ընդդիմությանն աջակցելու համար ՌԴ արդյունավետ կամ անուղղակի միջամտության հավաստի փաստեր չկան: Ռուսաստանի իշխանությունների համակրանքները, Վրաստանում և Հայաստանում որոշակի հասարակական և քաղաքական գործիչների նկատմամբ առկայության պարագայում, գոնե այս դեպքում չեն կարող դիտարկվել որպես իրադարձությունների ընթացքի վրա ազդող գործոն: Միևնույն ժամանակ, վրացական իշխանությունները և հայկական բողոքող հատվածը ընդգծված կերպով խուսափում են այնպիսի հռետորաբանությունից ու գործողություններից, որոնք կարող են անհերքելի հիմք դառնալ Մոսկվայի հետ քաղաքական համագործակցության մեջ իրենց մեղադրելու համար:

Այս ֆոնին կտրուկ տարբերվում է Արևմուտքի գործունեության ակտիվությունը, ինչը, մի կողմից, ստեղծում է Թբիլիսիի և Երևանի ներքին գործերին «Ռուսաստանի Դաշնության միջամտության մասին» նարատիվ, իսկ մյուս կողմից, բացահայտորեն ճնշում է գործադրում վրացական իշխանությունների վրա և աջակցություն ցուցաբերում Հայաստանի ղեկավարությանը: Հարավային Կովկասի հանրապետությունների ներքաղաքական գործընթացներում համաշխարհային ուժային կենտրոնների ներգրավվածությունն արժարժվում է վաղուց, և, այնուամենայնիվ, Վրաստանի օրինակն աննախադեպ է միջազգային հարաբերությունների նորմերի և պրակտիկայի տեսանկյունից:

Հայտնի է, որ 2024 թ. ապրիլի կեսերին Վրաստանի խորհրդարանում վերոնշյալ օրենքի ընդունման ընթացակարգը սկսելու կապակցությամբ մի շարք արևմտյան երկրներ, Թբիլիսիում սկսված բողոքի ակցիաներին զուգահեռ, լայնամասշտաբ քաղաքական, դիվանագիտական և տեղեկատվական-քարոզչական արշավ են սկսել Վրաստանի կառավարության և «Վրացական երազանք» կուսակցության դեմ: Սկսած 15.04.2024 թ-ից, երբ նախաձեռնությունը դրվեց առաջին ընթերցմամբ խորհրդարանական քվեարկության, և մինչ օրս, երբ օրենքն ուժի մեջ է մտել Վրաստանի նախագահ Ս. Զուրաբիշվիլիի կողմից դրված վետոն հաղթահարելուց հետո, արևմտյան երկրներից և ինտեգրացիոն կառույցներից տասից ավելի բարձրաստիճան պատվիրակություններ այցելել են Թբիլիսի: Բացի այդ, Եվրոպայից և ԱՄՆ-ից կառավարությունների և խորհրդարանների պատվիրակներ են ուղարկվել Թբիլիսի: Ըստ ԶԼՄ-ների, նրանք ոչ միայն պետք է համոզեն Վրաստանի իշխանություններին բանակցությունների ընթացքում հետ կանչել օրենսդրական նախաձեռնությունը, այլև իրենց ներկայությամբ, այդ թվում՝ բողոքի ակցիաներին մասնակցությամբ, ոգեշնչեն:

ընդդիմությանը պայքարն արմատականացնելու համար: Մոսկվայի հետ «Վրացական երազանք» կուսակցության ենթադրյալ «դավադրության» շեշտադրմամբ արևմտյան մամուլում տեղեկատվական հոսքերը հասել են աննախադեպ չափերի: Միևնույն ժամանակ, վրացական աղբյուրների համաձայն, ըստ պաշտոնական և ոչ պաշտոնական ալիքների, ամերիկյան և եվրոպական պաշտոնյաները համակարգված կերպով՝ ի ուշադրություն վրացական ղեկավարությանն էին ներկայացնում իրենց պատրաստակամությունը՝ Վրաստանի հետ դադարեցնելու ԱՄՆ-ի և ԵՄ-ի համագործակցության ծրագրերը, սառեցնելու ֆինանսական, նյութական և ռազմատեխնիկական օգնության տրամադրման պլանները, ինչպես նաև կրճատելու արդեն իսկ գոյություն ունեցող երկարատև ինտեգրման նախագծերը: Որոշակի փուլում հնչեցին սպառնալիքներ ինչպես անձնական, այնպես էլ ինստիտուցիոնալ պատժամիջոցներ կիրառելու և նախաձեռնելու Վրաստանի՝ որպես ժողովրդավարական առաջադեմ հանրապետության միջազգային կերպարից զրկելու գործընթաց: Թբիլիսիի վրա ճնշման քաղաքականության գագաթնակետը համարվում է 2024 թ. մայիսի 23-ի միջադեպը, երբ, ըստ Վրաստանի վարչապետ Ի. Կոբախիձեի խոստովանության՝ ԵՄ ընդլայնման և ինտեգրման հարցերով հանձնակատար Օլիվեր Վարիելին հեռախոսազրույցում «իրեն սպառնացել էր մահափորձով»: Վարիելին հիշեցրել է Կոբախիձեին հրազենային ծանր վիրավորում ստացած Սլովակիայի վարչապետ Ռոբերտ Ֆիկոյին, ով ենթարկվել է մոլեռանդ ուլտրա-լիբերալի գինված հարձակման: Ի. Կոբախիձեն հայտարարել է, որ գիտի, թե որ երկրի հետախուզությունն է կանգնած այս մահափորձի հետևում և ակնարկել է, որ ինքը նույնպես մահափորձի թիրախ է:

Հայաստանի պարագայում, արևմտյան կենտրոնները պաշտոնական հարթությունում ավելի զուսպ են և ցուցաբերում են չեզոքություն, ինչն, ըստ որոշ գնահատականների, կարելի է բացատրել ներկայիս իշխանությունների՝ իրավիճակը վերահսկողության տակ պահելու կարողությամբ: Ընդդիմություն-իշխանություն դիմակայության մեջ ստատուս-քվոն և ընդունելի տրամադրվածությունը պահպանելու համար բավական է, որ Արևմուտքը երկու ուղղությամբ աջակցի իշխող ուժերին: Նախ՝ իր վերահսկողության տակ գտնվող ԶԼՄ-ների և հասարակական կազմակերպությունների օգնությամբ նպաստի հասարակության մեջ հակառուսական տրամադրությունների ձևավորմանը: Եվ երկրորդ՝ կանխի իրավապաշտպան կազմակերպությունների միջամտությունը ներքաղաքական գործընթացներին՝ նպատակ ունենալով քննադատել ցուցարարների դեմ իշխանության պայքարի հակաժողովրդավարական մեթոդները: Հայաստանի իշխանությունների կողմից ներքաղաքական գործընթացների վերահսկողության աստիճանից և ընդդիմադիր ուժերի անբավարար համախմբվածությունից Արևմտյան կենտրոնների բավարարվածությունը վկայում է այն մասին, որ ո՛չ արևմտյան դեսպանությունները, ո՛չ էլ արևմտյան հանձնակատարները կապեր չեն փնտրում

հայկական բողոքի շարժման հետ: Հաշվի առնելով ընդդիմադիր շրջանակների կողմից քարոզվող իշխանափոխության գաղափարի մոբիլիզացիոն և տեխնոլոգիական անբավարար «մշակվածությունը», նման շփումները՝ որպես բողոքի զանգվածների գործողությունները զսպելու միջոց, գոնե առայժմ, Արևմուտքի համար ավելորդ են թվում: ԱՄՆ-ը և ԵՄ-ն ձևացնում են, որ «չեն տեսնում» բողոքի շարժումը, ինչպես նաև Հայաստանում ներքաղաքական ճգնաժամի նշանները: Այնուամենայնիվ, դա չի խանգարում նրանց Հայաստանի իշխանությունների հետ արդյունավետ խորհրդատվական աշխատանքներ անցկացնել ստվերային մակարդակում: Հատկանշական է, որ ՀՀ ներկայիս իշխանությունների հետ արևմտյան կենտրոնների աշխատանքի զգալի, գուցե՝ հիմնական մասը իրականացվում է հատուկ ծառայությունների խողովակներով: Դժվար է գնահատել ԿՀՎ փոխտնօրեն Դեյվիդ Քոհենի՝ 2024 թ. մայիսի 21-ին Հայաստանի ներքաղաքական օրակարգից դուրս այցը Երևան: Սակայն, այս դեպքում, ամերիկյան հետախուզության ղեկավարի տեղակալի այցը Հայաստան պետք է դիտարկել հարավկովկասյան գործընթացների ավելի լայն համատեքստում, քանի որ դա, ակնհայտորեն, Հայաստանի ղեկավարության և ԿՀՎ-ի ու MI6-ի ղեկավարներ Ուիլյամ Բերնսի և Ռիչարդ Մուրի Երևանում, Բրյուսելում և Լոնդոնում հանդիպումների շարքի շարունակությունն է:

Այսպիսով, համառոտ վերլուծությունը ցույց է տալիս, որ հավաքական Արևմուտքը միաժամանակ համակարգված աշխատանք է տանում Հայաստանում գործող իշխանությունների պահպանման և արտաքին քաղաքական վեկտորի ընտրության հարցում Վրաստանի «անկախությունը սահմանափակելու» ուղղությամբ:

Միջազգային անկախ փորձագետների ճնշող մեծամասնության կարծիքով, Հարավային Կովկասում ԱՄՆ-ի և ԵՄ-ի համատեղ գործողությունների գործընթացը ամենաուղակիորեն կապված է ուկրաինական իրադարձությունների և Ռուսաստանի ու Իրանի ռազմավարական մերձեցման հեռանկարի հետ, ինչին ակտիվորեն աջակցում է Չինաստանը: Արևմուտքում հստակ պատկերացում կա, որ Մոսկվայի և Թեհրանի միջև դաշինքը թելադրված է բնական հանգամանքներով և արևմտյան ազդեցության առաջխաղացումը Բալթիկ-Սև ծով-Պարսից ծոց առանցքի երկայնքով դեպի Եվրասիայի մայրցամաքային խորքերը արգելափակելու փոխադարձ շահագրգռվածությամբ: Այս ծրագրի հետ փոխկապակցված է նաև Հյուսիս-Հարավ, Արևմուտք-Արևելք («Միջին ուղի») լոգիստիկ նախագծերի ճակատագիրը, ինչպես նաև Կենտրոնական Ասիայի երկրների էներգետիկ ուղիների անցկացման և հանածո պաշարների բազայի զարգացման հեռանկարները: ՌԴ-ԻՀԻ ձևավորվող մերձեցման և ՉԺՀ-ի կողմից այս գործընթացի անմիջական աջակցության լույսի ներքո՝ ռուսաստանյան ազդեցության ապակտիվացումը Հարավային Կովկասում և հարավկովկասյան հանրապետությունների դուրսբերումը Մոսկվայի հետ դիմակայության առջևի գիծ

Արևմուտքի առաջնահերթ խնդիրն է՝ միտված առաջ ընկնելու և խափանելու Եվրասիական տերությունների խաղը: Թուրքիայի դրոմամբ և առանց ներքին ցնցումների՝ «Հարավկովկասյան սեպին», որի մաս պետք է դառնա նաև Ադրբեջանը, մոտ ապագայում, կոչ է արվելու չեզոքացնել ռուս-իրանական դաշինքի աշխարհագրորեն ամբողջական կառուցվածքը և կտրելու վերոնշյալ աշխարհառազմավարական առանցքը:

Այս մեծ խաղում կողմերի ծրագրերը հիմնված են գլոբալ հակառակորդների ռացիոնալ հաշվարկների վրա: Սակայն, ընդունված ավանդույթի համաձայն, Հարավային Կովկասի հասարակությունների դեպքում հարցը տեղափոխվում է իրականության հուզական և գաղափարական ընկալման տիրույթ, ինչը հանգեցնում է համաշխարհային դերակատարների շարժառիթների նենգափոխմանը: Սա հատկապես պերճախոսորեն արտահայտվում է հարավկովկասյան տարածաշրջանում արևմտյան ազատական ինստիտուտների աշխատառճով, որոնք թաքցնում են իրենց գործողությունների առօրյա, սառը պրագմատիկ նպատակները ազատականության՝ «խաղաղություն», «բարեկեցություն», «ազատություն», «ինքնիշխանություն» և այլն, գաղափարական արժեքների շղարշի հետևում: Տվյալ դեպքում այդ արժեքների համապիտանի հակառակորդի դերը, որի համար «պայքար է տարվում», վերապահված է Ռուսաստանին՝ իր «նեոիմպերիալիստական ծրագրերով»: Հատկանշական է, որ Վրաստանի իշխանությունների և Հայաստանի ընդդիմության հետ արևմտյան բարձրաստիճան պաշտոնյաների պայքարը ընթանում է Մոսկվայի հետ հարաբերությունների սրման նույն տրամաբանությամբ, քանի որ, ըստ երևույթին, հենց հակառուսական նարատիվներն են, որ կարող են կապել Արևմուտքի հակասական թվացող գործողությունները Թբիլիսիում և Երևանում: Այս տրամաբանությամբ Հայաստանում իշխանամետ լրատվամիջոցներն ու փորձագիտական շրջանակները «բարոյական աջակցություն են ցուցաբերում Վրաստանի ցուցարարներին»: Մինչդեռ վրացական արևմտամետ ընդդիմությանը խորհուրդ է տրվում իր ընտրազանգվածում համակրանք առաջացնել Հայաստանի ներկայիս իշխանությունների նկատմամբ և մերժել ազգային ուժերի դիրքորոշումը:

Չնայած դրանց համաժամանակյա առաջացմանը, երկու հարևան երկրներում քաղաքական գործընթացների մեկ այլ ուշագրավ հատկանիշը նրանց ժամանակագրական հեռավորությունն է «խնդրի էվոլյուցիայի» առումով: Ըստ էության, Հայաստանը գտնվում է դեպի Արևմուտք քաղաքական-գաղափարական վերակողմնորոշման փուլում, մինչդեռ Վրաստանն այս փուլն անցել է գրեթե երկու տասնամյակ առաջ և այժմ թևակոխում է «շրջադարձի» և սեփական, ինքնուրույն ուղին որոշելու փորձի ժամանակաշրջան: Վրաստանի փորձը հուշում է իշխանությունում իր քաղաքական վերնախավին ու դրա շուրջ եղած հասարակական հատվածներին, որ ԽՍՀՄ փլուզման հետ կապված օբյեկտիվ, իներցիոն գործընթացների արմատական

չընդունումը և անցյալի պատմական ու քաղաքական ժառանգությունից «միանգամից» ազատվելու ձգտումը հղի են հակառակ ծայրահեղության մեջ ընկնելու վտանգով: 2008-ի օգոստոսի իրադարձությունները, որոնք հանրապետությունը հասցրեցին կործանման եզրին, երկու ինքնավարությունների վերջնական կորուստը (Աբխազիա, Հարավային Օսիա), երրորդի (Աջարիայի) սողացող թրթրացումը, երկրի բնիկների արտաքսումը, մրցակցային տերությունների թատերաբեմ դառնալու գոյութենական վտանգը և հարակից այլ խնդիրները հանրապետությունը հասցրեցին Արևմուտքի համապարփակ հովանավորության արդյունքները վերախմաստավորելուն, ինչն էապես ամբողջությամբ ոչնչացրեց հարավկովկասյան պետության արտաքին քաղաքական անվտանգության հավասարակշռությունն ու զսպման համակարգը: Անցյալ դարի 90-ականների սկզբի պատերազմից և երկրում քաղաքացիական բախումներից հետո Վրաստանն անցավ փաստացի ռուսական հովանավորության տասնամյակ: Բայց այն դարաշրջանը, որը հաջորդեց 2003 թ. «Վարդերի հեղափոխությանը» և նշանավորվեց «Արևմտյան վեկտորի» ամբողջական ընդունմամբ, նույնպես չփրկեց հանրապետությանը տարածքային խնդիրներից կամ անկայուն մրցակցային տարածաշրջանում ինքնիշխանության երաշխավորված պահպանման խնդրից:

Ելնելով վերոգրյալից, վրացական իշխանությունների նախաձեռնությունը պետք է մեկնաբանել որպես իրենց սեփական փորձով առաջնորդված և անցյալի սխալ հաշվարկները հաշվի առած իշխող վերնախավի տրամաբանական փորձ՝ վերականգնելու բոլոր համաշխարհային և տարածաշրջանային դերակատարների հետ հարաբերությունների հավասարակշռությունը: Դրա համար էլ այս փուլում, ելնելով առկա հնարավորություններից՝ հանրապետությանն անհրաժեշտ է չեզոքացնել քաղաքական շրջանակների և հասարակության վրա արևմտյան չափազանց մեծ ազդեցությունը, որը որոշվում է բազմաթիվ գործոններով և լայն գործիքակազմով: «Օտարերկրյա գործակալների մասին» օրենքը հակաքայլերից միայն մեկն է, բայց, ըստ երևույթին, այս փուլում ամենակարևորն է, քանի որ այն ապահովում է երկիր մուտք գործող ֆինանսական հոսքերի թափանցիկությունը, քաղաքական տրամադրություններ և գործընթացներ ստեղծելու համար, ինչպես նաև բացահայտում է դրսից եկած շահերի և երկրի ներսում հասարակական-քաղաքական պատվերներ կատարողների մանրակրկիտ կառուցված ընդարձակ ցանցը: Հարավկովկասյան այս հանրապետության վրա ԱՄՆ-ի և ԵՄ-ի կողմից բազմաստիճան ներգործության և ազդեցության համակարգի իրական մասշտաբները կյանքի կոչելու համար հարկավոր է միայն մեջբերել Վրաստանում իրենց գործունեության համար արտերկրից գումար ստացող թվով մոտ 10.000 (!) արևմտյան ՀԿ-ների մասին երկրի վարչապետ Իրակլի Կոբախիձեի վկայությունը: Այս կազմակերպությունների մասնագիտացման գնահատումն ու ցուցակագրումը, ինչպես նաև Վրաստանում ներքաղաքական գործընթացների և հասարակական

տրամադրությունների վրա Արևմուտքի ազդեցության այլ մեթոդների հիշատակումը, դուրս են այս հրապարակման շրջանակներից, սակայն, միայն վերը նշված թիվը բավական է արևմտյան հանրության գործողությունների շրջանակը և վրացական պետության հասարակական-քաղաքական հյուսվածքի ներթափանցման աստիճանը ցույց տալու համար:

Այս ֆոնին տրամաբանական չէ Վրաստանի ղեկավարության՝ հանրապետության նկատմամբ ինքնիշխան վերահսկողությունը վերականգնելու վճռականությունն անվանել *«հետդարձ ժողովրդավարական արժեքներից»* և *«ընթացք դեպի ամբողջատիրություն»*: Ընդ որում, հաշվի առնելով այն փաստը, որ պաշտոնական Թբիլիսին ոչ մի կերպ մտադիր չէ սեփական նախաձեռնությամբ հրաժարվել դեպի Արևմուտք ինտեգրման՝ որպես իր համար ընդունելի միակ պատմական և քաղաքակրթական ուղուց: Այլ հարց է, որ Թբիլիսիի կողմից տասնամյակներ շարունակ փայփայված եվրո-ամերիկյան պատմական վեկտորի իդեալականացված ընկալումն իրականում ստվերվում է այն գիտակցմամբ, որ իր համար պատրաստվել է բուֆերային *«գորշ գոտու»* գործառույթ, որը հեշտությամբ կարող է արժանանալ նույն ճակատագրին, ինչին արժանացավ, օրինակ՝ Ուկրաինան: Նման իրավիճակում ոչ մի անբնական և, հատկապես, *«հակաժողովրդավարական»* բան չկա պաշտոնական Թբիլիսիի պահվածքում, որը երեք տասնամյակ փորձություններից հետո վերադառնում է իր սուբյեկտայնության գիտակցմանը և աշխարհաքաղաքական կոորդինատների չափազանց բարդ համակարգում անվտանգության հավասարակշռություն գտնելու բնական իրավունքին:

Վրաստանը՝ հսկայական ջանքեր գործադրելով, փորձում է դուրս գալ պայմանականորեն *«հետխորհրդային հանրապետությունների համընդհանուր ազատականացման ծրագիր»* կոչվող ծուղակից, մինչդեռ ներկայիս հայկական ուղեգիծը տանում է դեպի այս «ծուղակ», ինչը պայմանավորված է *«ռուսական հովանավորությունից»* ազատվելու մղումնային ցանկությամբ: Հարցը պարզագույն գնահատական տալու մեջ չէ. քաղաքական և քաղաքակրթական ինտեգրումն ուժի այս գլոբալ կենտրոններից որին է առավել համահունչ հարավկովկասյան երկու հանրապետությունների ժողովուրդների և հասարակությունների արժեքային համակարգին և ապագայի տեսլականին: Հարցն այն է, որ անտագոնիստական վեկտորների ընտրության մշտական կտրուկ պոռթկումները նպաստում են փոքր երկրների ինքնիշխանության և կենսունակության մեխանիզմների կործանմանը: Դրա վառ ապացույցն է ներքաղաքական ցնցումների, համակարգային ճգնաժամի, աստիճանաբար անկման և տարածքային կորուստների փորձառությունը, որն անխուսափելիորեն բաժին է ընկնում Թբիլիսիին և Երևանին՝ համաշխարհային ուղենիշները կտրուկ վերանայելու յուրաքանչյուր փորձի պարագայում: